

M E R K U R I U S Z

KLUBU POLSKIEGO – nr 4/2009

Notka wstępna

Tym razem raczej informacyjne teksty a spotkanie kwietniowe robocze. Ciekawe na ile zmieni się skład zarządu Klubu Polskiego. Na spotkaniu majowym już będzie wiadomo. Pogodnej, słonecznej wiosny życzy

Zarząd Klubu Polskiego w Pradze

Zmarł profesor Andrzej Stelmachowski

W poniedziałek 6 kwietnia 2009 r. zmarł w wieku 84 lat długoletni prezes stowarzyszenia „Wspólnota Polska” - profesor Andrzej Stelmachowski.

Profesor Stelmachowski urodził się 28 stycznia 1925 roku w Poznaniu. Studia prawnicze odbywał na Uniwersytecie Warszawskim (podziemnym w latach 1943 – 1944) oraz na Uniwersytecie Poznańskim w latach 1945 – 47, gdzie w 1952 roku obronił pracę doktorancką.

Podczas II wojny światowej był żołnierzem Armii Krajowej. Po studiach pracował w sądownictwie, z którego został zwolniony za udział w pielgrzymce prawników do Częstochowy (1957 r.). W latach 1957 - 1962 był członkiem Biura Orzecznictwa Sądu Najwyższego i równolegle pracował jako pracownik naukowy Uniwersytetu Wrocławskiego, a następnie Uniwersytetu Warszawskiego. W sierpniu 1980 r. był doradcą Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej, a później ekspertem NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność".

Na przełomie lat 1989 - 1990 był członkiem Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie, uczestniczył w obradach Okrągłego Stołu. W latach 1989 - 1991 był Marszałkiem Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. W okresie od grudnia 1991 r. do lipca 1992 roku był ministrem Edukacji Narodowej. Od lutego 1990 do 11 maja 2008 r. był prezesem Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" w Warszawie. Od lutego 2007 roku był doradcą prezydenta ds. Polonii.

Profesor Stelmachowski był wybitnym naukowcem, autorem wielu prac naukowych, między innymi: „Posiadanie w prawie polskim”, „Wstęp do teorii prawa cywilnego” , „Zarys teorii prawa cywilnego”, „Kształtowanie się ustroju Trzeciej Rzeczypospolitej”. Był współautorem podręcznika: „Prawo rolne”, „Prawo rolne na tle ustawodawstwa Unii Europejskiej”. Otrzymał tytuł doktora Honoris Causa: Paryskiej Sorbony, Uniwersytetu w Ferrarze, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Andrzej Stelmachowski został pochowany 15 kwietnia na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. W pogrzebie wzięli udział m.in. prezydent Lech Kaczyński i marszałek Senatu VII kadencji Bogdan Borusewicz oraz liczni działacze polonijni z całego świata. W dniu tym został pośmiertnie mianowany przez Prezydenta RP Kawalerem Orderu Orła Białego.

Krystyna Olaszek-Kotynek

„Malowana wieś” Zalipie

Piękna wiosenna pogoda zachęca coraz bardziej do planowania urlopów, bliższych i dalszych wycieczek. Na pewno nie jeden z nas w czasie wakacji chciałby odwiedzić wraz ze swoją czeską rodziną kolebkę polskości - Kraków. I właśnie przy okazji pobytu w Krakowie zachęcam do odwiedzenia odległego o godzinę jazdy pociągiem Tarnowa i jego malowniczych okolic.

W czasie ubiegłorocznego XVI Światowego Forum Mediów Polonijnych miałam okazję poznać wiele zakątków ziemi tarnowskiej i gorąco namawiam do odwiedzenia tych terenów. Dla zachęty - parę słów o jedynej w swoim rodzaju „malowanej wiosce” - Zalipie.

Ta mała wieś leżąca w powiecie dąbrowskim zachwyca oryginalnością zdobienia ścian ponad 30 zagród. Co roku na wiosnę wielu mieszkańców Zalipia pokrywa swoje drewniane obejścia przepięknymi motywami ręcznie malowanych kwiatów w żywych, pięknie dobranych kolorach. Kwiaty pokrywają nie tylko budynki mieszkalne, ale również studnie, płoty, a nawet psie budy. Również wnętrza wielu domów są świeżo malowane w kwiaty - malunkami są zdobione piece, stoły, komody. W dniu, w którym zwiedzaliśmy Zalipie, miejscowe malarki właśnie pokrywały nowymi kwiatowymi ornamentami ściany miejscowego kościoła. Również na remizie strażackiej są namalowane kwiaty. Przy tym poszczególne ornamenty różnią się między sobą kolorami i wzorem kwiatów. Barwy kwiatów są syte, przeważnie kwiaty mają brązową obwódkę, a liście czarną.

Zwyczaj takiego zdobienia domów rozwinął się tutaj na przełomie XIX i XX wieku. Wtedy to w okolicy zaczęto budować domy mieszkalne z piecami zaopatrzonymi w kominy. W dawnych kurnych chatach bez kominów, gdzie dym unosił się przez otwór w powale, ściany były zakopcone, czarne. Bielono je na wiosnę wapnem. Nowo budowane domy z kominami bielono również, ale stopniowo zaczęto malować coraz bardziej skomplikowane wzory, z których wywodzą się dzisiejsze piękne motywy kwiatowe.

Obecnie taki malowanych zagród jest w Zalipiu około trzydziestu, a w okolicy jest ich kilkadziesiąt - malowaniem zajmują się przeważnie kobiety.

Najsłynniejszą malarką w Zalipiu była Felicja Curyłowa (1904 r. - 1974 r.), której dom jeszcze za jej życia odwiedzało wielu krajowych i zagranicznych wycieczek. F. Curyłowa była nie tylko malarką, ale również działaczką społeczną, pełniącą rolę pośrednika między malarkami i okolicznym światem. Dzięki jej staraniom zbudowano dom kultury, który w 1978 r. otwarto jako Dom Malarek. W domu tym znajduje się wystawa poświęcona tradycji malowania chat. Można tutaj też zakupić różne wyroby artystów ludowych z charakterystycznymi malunkami bukietów kwiatów oraz zobaczyć ich twórczynie podczas pracy.

Wybierających się do Zalipia zachęcam do zwiedzenia zagrody Felicji Curyłowej, gdzie mieści się oddział Muzeum Okręgowego. Zagroda zachowana jest w takiej postaci, w jakiej pozostawiła ją przed laty jej właścicielka. Obejście składa się z domu, obory, stodoły i brogu na siano, znajdującego się za stodołą. Wnętrza drewnianych budynków pokryte są malowidłami wykonanymi na glinianym tynku. Odwiedzających zachwyca przepięknie dekorowane wnętrza chaty - wiele jest tutaj ozdób z bibuły, bukiety, wianki pod obrazami. Nie brakuje tutaj też wielkiego, tradycyjnego pieca. We wnętrzu jest też wiele przedmiotów, które służyły właścicielce w życiu codziennym - tradycyjne meble, sprzęty i naczynia kuchenne, obrazy, fotografie itp.

Co roku, w tygodniu po Bożym Ciele, organizowane są w Zalipiu konkursy na najpiękniej zdobioną chatę.

Krystyna Olaszek-Kotýnek

Spotkanie na temat podróży do Indii przyciągnęło wiele osób

Po spotkaniu w ubiegłym miesiącu poświęconemu podróży na Ukrainę, w tym miesiącu mieliśmy możliwość przenieść się na dwie godziny do Indii. Naši koledzy klubowi - państwo Andrzej i Eva Magalowie podzielili się z nami wrażeniami z prywatnej podróży krajoznawczej do tego jeszcze stosunkowo mało odwiedzanego przez naszych turystów kraju. Pan Andrzej w starannie przygotowanym referacie zapoznał nas z przebiegiem wędrowki do najciekawszych miejsc tego rozległego kraju. Była to dosyć męcząca podróż, ponieważ państwo Magalowie posługiwali się wszelkimi możliwymi środkami transportu przenosząc się prawie codziennie z miejsca na miejsce wraz z bagażem i bez z góry zamówionych noclegów. Jednak wspaniałe wrażenia ze zwiedzanych miejsc zdecydowanie przeważały zmęczenie. Oprócz zabytków kultury i pięknych krajobrazów mieli również możliwość poznania chociaż częściowo mentalności miejscowych obywateli, ich codziennego życia i zwyczajów. Państwo Magalowie podkreślili ogólną życzliwość tubylców w stosunku do obcokrajowców i ich bezpośredniość. Oryginalna kuchnia indyjska, różnorodność smacznych owoców, doskonałe herbaty - to też miłe wrażenia z Indii.

Po referacie obejrzelismy przyniesiony przez państwa Magalów film krajoznawczy o Indiach oraz fotografie z podróży i albumową książkę o tym ciekawym kraju. W czasie spotkania delektowaliśmy się herbatą przyrządzoną przez panią Evę na sposób indyjski oraz pojadaliśmy przywiezione z Indii ziarenka - bardzo ostre i smaczne.

Po filmie państwo Magalowie odpowiadali na pytania obecnych dotyczące szczegółów podróży. Spotkanie miało wielkie powodzenie - planowaliśmy je jako spotkanie kameralne 10 - 12 zainteresowanych osób, ale zainteresowanie okazało się o wiele większe - przybyło 20 osób, w tym w większości młodzież.

Krystyna Olaszek-Kotýnek

Hoho! Toż to ósmy cud świata!

Tak czasem wyrwie się nam z ust, gdy chcemy wyrazić swój podziw czy zaskoczenie czymś naprawdę niezwykłym, a nierzadko miewa to ironiczny podtekst. No dobrze, to był ten nasz ósmy cud, a tych siedem?

Ta siódemka to cuda starożytnego świata, z kręgu kultury greckiej czy szerzej śródziemnomorskiej. Cztery z nich to dzieła twórców greckich, jeden pochodzi z Babilonii, dwa z Egiptu (piramida Cheopsa, latarnia morska na wyspie Faros). Tylko jeden z tych siedmiu cudów dotrwał do naszych czasów, cztery padły ofiarą trzęsienia ziemi, dwa pochłonął pożar.

Weźmy to jednak chronologicznie:

1. Wielka piramida Cheopsa w Gizie, 2560 rok p. n. e. Najstarszy i jak ten jedyny cud do dziś istniejący.

2. Wiszące ogrody Semiramidy w Babilonii, 600 rok p. n. e. Zniszczone wskutek trzęsienia ziemi po I w. p. n. e.

3. Świątynia Artemidy w Efezie, 550 rok p. n. e. Podpalona przez Herostrateesa w 356 roku p. n. e., szewca, który nie znalazł innego sposobu jak zostać sławnym.

4. Posąg Zeusa w Olimpii, 435 rok p. n. e. Zniszczony przez pożar w V - VI w. n. e.

5. Mauzoleum w Halikarnasie, 351 rok p. n. e. Nazwa od Mauzolososa, króla Karii, krainy w Azji Mniejszej. Stąd nazwa późniejszych okazałych grobowców, aktualna do dziś. Zniszczone przez trzęsienie ziemi w XV w. n. e.

6. Kolos Rodyjski na wyspie Rodos, 292 rok p. n. e. Zniszczony przez trzęsienie ziemi w 224 roku p. n. e.

7. Latarnia morska na wyspie Faros w pobliżu wejścia do portu w Aleksandrii. Zniszczona przez trzęsienie ziemi w XIV w. n. e.

Na wzór starożytnych siedmiu cudów świata układano później kolejne listy cudów: średniowiecznych, nowożytnych, techniki, natury itd., ale autorom tych list trudno było uzgodnić, co powinny obejmować. To jednak byłby osobny temat, pozostawmy więc tradycyjnie przy tych siedmiu cudach antycznego świata, bo to właśnie do nich odnosi się to obiegowe powiedzenie. Warto dodać, że w czasach ich istnienia były one celem turystyki, jako że nie znajdowały się w istocie aż tak daleko od siebie.

Jeszcze podpórka mnemotechniczna, gdyby ktoś zechciał błysnąć znajomością tematu, podpowiadam taki alfabetyczny algorytm: Arte/ko/la/ma/ogro/pi/pos.

Łatwo zapamiętać: Posąg **Artemidy** w Efezie, **Kolos** Rodyjski, **Latarnia** morska na Faros, **Mauzoleum** w Halikarnasie, Wiszące **Ogrody** Semiramidy, **Piramida** Cheopsa, **Posąg** Zeusa w Olimpii.

Krzysztof Jaxa-Rożen

INFORMACJA
O STUDIUM FOLKLORYSTYCZNYM
DLA INSTRUKTORÓW ZESPOŁÓW POLONIJNYCH
W LUBLINIE 01.07-31.07. 2009 R.

ORGANIZATORZY:

- Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie, Stowarzyszenie Przyjaciół i Wychowanków Zespołu Tańca Ludowego UMCS w Lublinie
ul. I. Radziszewskiego 16 , 20-031 Lublin tel. 53-332-02,
fax: (48)-81-5375102, lub 5333669 e-mail: ztl@umcs.lublin.pl

MIEJSCE:

Bursa Szkół Artystycznych, ul. Muzyczna 8, 20-620 Lublin, tel. (0-48-81) 5323209
fax: (0-48-81) 53-291-04

TERMIN:

01.07-31.07.2009 roku.

CHARAKTERYSTYKA IMPREZY:

Studium organizuje nabór w 2009 roku - zajęcia na I rok. Słuchacze otrzymują na I roku indeks, w którym uzyskują zaliczenia przedmiotów. Każdy rok kończy się promocją, natomiast słuchacze III roku zdają egzamin przed komisją i uzyskują dyplom instruktora - choreografa polskiego tańca ludowego.

Pod kierunkiem wybitnych polskich specjalistów uczestnicy zdobywają niezbędną wiedzę z zakresu choreografii . Okres szkolenia obejmuje 3 sesje (każda trwa 1 miesiąc - lipiec), w których można uczestniczyć nie koniecznie co roku. Zajęcia prowadzone są w języku polskim.

PROGRAM:

Program zajęć obejmuje m.in.

- praktyczną naukę polskich tańców narodowych i regionalnych większości regionów kraju,
- opracowanie układów choreograficznych oraz wybranych obrzędów ludowych,
- naukę śpiewu, rytmikę, technikę taneczną i podstawowe wiadomości z muzyki, z metodyki nauczania tańca, zasady pracy z zespołami,
- wiadomości o tradycyjnej kulturze ludowej i polskiej kulturze współczesnej,

PROGRAM TOWARZYSZĄCY:

Przewiduje się udział w koncertach i projekcjach filmów, spotkania z zespołami folklorystycznymi oraz wycieczki krajoznawcze.

UCZESTNICY:

Uczestnikami Studium mogą być osoby, które mają ukończone 18 lat, średnie wykształcenie, tańczą w zespole, znają w podstawowym zakresie język polski. Wymagana jest również sprawność fizyczna i słuch muzyczny.

KOSZTY UCZESTNICTWA:

Szkolenie, zakwaterowanie i wyżywienie pokrywa Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

WARUNKI UCZESTNICTWA:

Uczestnicy zobowiązani są opłacić we własnym zakresie koszty podróży z kraju zamieszkania do Lublina oraz drogę powrotną. Ponadto winni ubezpieczyć się od kosztów leczenia i nieszczęśliwych wypadków. Z uwagi na duży wysiłek fizyczny wymagane jest zaświadczenie o dobrym stanie zdrowia.

KARTĘ ZGŁOSZENIA (można pobrać na stronach WEB Klubu Polskiego)

należy przesłać w terminie do 31 maja 2009 roku na adres:

Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
ul. I. Radziszewskiego 16, 20-031 Lublin , tel. 53-332-02,
fax: (48)-81-5375102, lub 5333669 e-mail: ztl@umcs.lublin.pl.

Dyrektor Studium Folklorystycznego

mgr Stanisław Leszczyński
starszy wykładowca UMCS

INFORMACJA DLA OBYWATELI POLSKICH PRZEBYWAJĄCYCH ZA GRANICĄ POSIADAJĄCYCH DOWODY OSOBISTE

W razie **zmiany danych zamieszczanych w dowodzie osobistym**, posiadacz dowodu obowiązany jest do jego **wymiany** w terminie **3 miesięcy**:

- od dnia doręczenia ostatecznej decyzji administracyjnej lub prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego zmianę danych,
- albo od dnia sporządzenia aktu małżeństwa stwierdzającego zmianę nazwiska, a w przypadku małżeństwa zawartego przed konsulem lub organem zagranicznym – od dnia doręczenia odpisu aktu małżeństwa.

Jeżeli wniosek o wymianę dowodu osobistego nie zostanie złożony we wskazanym terminie, posiadany dowód osobisty zostanie **unieważniony z urzędu** po upływie **4 miesięcy** od zaistnienia okoliczności obligującej do jego wymiany (podstawa prawna: art. 40 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 i ust. 3 w związku z art. 43 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (j.t. Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 z późn. zm.).

Wydział Konsularny Ambasady RP w Pradze

Rocznice w kwietniu

3.4.1849 r. - zmarł Juliusz Słowacki

11.4.1959 r. - urodziła się Hanna Śleszyńska-polska aktorka.

11.4.1079 r. - z polecenia króla Bolesława Śmiałego zabito biskupa Stanisława ze Szczepanowa.

23.4.1969 r. - zmarł Krzysztof Komeda, polski kompozytor pianista jazzowy.

23.4.1739 r. - urodził się Stanisław Trembecki-nadworny poeta króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

28.4.1929 r. - zmarł Józef Wybicki - polski lekarz, polityk, minister, autor słów do hymnu Polski.

26.4.1959 r. - urodził się Stanisław Sojka-polski piosenkarz-instrumentalista i kompozytor jazzowy.

Teresa Šišmová

Zaproszenia

Uwaga! Spotkanie miłośników turystyki

Kolejne spotkanie zainteresowanych członków Klubu Polskiego odbędzie się w dniu **19 maja 2009 r. o godzinie 18,30 w Domu Mniejszości Narodowych na drugim piętrze, pokój nr 307.**

Na spotkaniu pani Bibiana Szulc-Ach podzieli się z nami wrażeniami z podróży do Kalifornii i Porto Rico.

Spotkanie Klubu Polskiego odbędzie się w czwartek, 21 maja o godz. 17 w Domu Mniejszości Narodowych, Vocelova 3, Praga 2.

Aktorzy Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie wystąpią w teatrze „**Divadlo Pod Palmovkou**“, ul. Zenklova 34, Praga 8. wystąpią ze spektaklem pt. **Viva Verdi**

w sobotę 20 czerwca br. o godz. 19.00